

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 OSLO

Deres ref
2015/3139

Vår ref
16/3473-

Dato
20.01.2017

Høring - NOU 2016: 19 Samhandling for sikkerhet- innspill fra Olje- og energidepartementet

Vi viser til brev av 17. oktober 2016 fra Forsvarsdepartementet vedrørende høring av NOU 2016: 19 "*Samhandling for sikkerhet*". NOU'en vil være gjenstand for videre arbeid med lov og forskriftsverk i departementsfellesskapet. Olje- og energidepartementet vil delta i dette arbeidet og vil komme med mer detaljerte innspill i den forbindelse. Olje- og energidepartementet ønsker likevel å komme med enkelte kommentarer til utredningens forslag i forbindelse med høringen. Vi viser også til høringsuttalelse fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Vi merker oss at utvalget er klare på at det er det enkelte departement som kjenner sin sektor best og som i utgangspunktet skal ha ansvaret for å identifisere eventuelle grunnleggende nasjonale funksjoner innenfor eget myndighetsområde, samt de objekter, infrastruktur og virksomheter som har en eventuell kritisk rolle i understøttelsen av slike funksjoner. OED er enig i at dette er et riktig prinsipp.

Utvalget ble gitt et omfattende mandat, og de har svart på mye av mandatet. Departementet vil likevel særlig bemerke at utredningen ikke har svart tilstrekkelig på forholdet mellom sikkerhetslov og relevante sektorregelverk. Vi merker oss at noen av medlemmene er bekymret for dobbeltregulering. Denne bekymringen deler vi. Dette argumentet har særlig vekt innenfor våre sektorområder da både kraftsektoren og petroleumssektoren er gjenstand for et omfattende sektorregelverk og tilsyn.

Departementet mener videre at det ikke er gjort en tilstrekkelig vurdering av de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget. Dette gjelder spesielt det utvidede virkeområdet og konsekvensene for private bedrifter som blir omfattet av loven. Det er viktig

at disse konsekvensene utredes i det videre lov- og forskriftsarbeidet.

Vi merker oss at utvalget har lagt som et grunnleggende premiss at kostnader som følger av loven skal stå i et rimelig forhold til nyttevirkningene. Departementet legger til grunn at dette også er førende for det videre arbeidet.

1. Om lovens formål og virkeområde

Departementet viser til at utvalget selv omtaler endringen i lovens formål og virkeområde som en forsiktig utvidelse. Dette legger føringer for vurderingen av hva som omfattes av loven.

Utvalget innfører begrepet "infrastruktur" for å skape et tydeligere skille mellom enkeltstående objekter og infrastruktur som del av et system. Departementet er enig i at det kan være fornuftig å skille mellom objekter og infrastruktur, og anerkjenner behovet for å holde oversikt over kritisk infrastruktur. Departementet understreker at både redundans, desentralisering og egenberedskap må være med i vurderingen av om en infrastruktur er skjermingsverdig. For eksempel er vi mindre sårbare når kraftproduksjonen er desentralisert enn hvis kraftsystemet besto av få og større enheter. Når det gjelder egenberedskap vil dette i mange tilfelle være en samfunnsøkonomisk lønnsom måte å sikre grunnleggende nasjonale funksjoner.

2. Departementenes ansvar og myndighet

Det er som nevnt positivt at det foreslås at de generelle prinsippene for krisehåndtering og beredskap skal ligge fast (sektoransvaret). Departementet er enig i at forebyggende sikkerhet har en sektorovergripende dimensjon, men denne må ikke overskygge behovet for å ivareta sektorenes egenart eller medføre dobbeltregulering.

3. Om opprettelse av tvisteorgan

Utvalget foreslår at det opprettes et nytt tvisteorgan, utpekt av Kongen. Tvisteorganet skal kunne avgjøre uenighet mellom myndigheter (departementer), klager fra virksomheter som blir omfattet av loven, klager fra sikkerhetsmyndigheten hvis denne mener at et sektordepartement har en uforsvarlig utpeking av virksomheter og fra sektortilsyn som har fått pålegg fra sikkerhetsmyndigheten.

Utvalget viser til at en utfordring med dagens system er at det ikke finnes noen form for mekanisme for å avklare uenigheter mellom sikkerhetsmyndighetene og relevante sektormyndigheter. OED viser til at uenighetssaker mellom sektorer normalt skal løftes opp til regjeringsbehandling i siste instans. Dette for å ivareta statsrådenes sektoransvar, og for å sikre at slike beslutninger tas på høyest mulig nivå med alle sider godt belyst. Vi mener dette må være løsningen også i saker under sikkerhetsloven. Et tvisteorgan kan ikke og bør ikke erstatte de etablerte konstitusjonelle mekanismene for regjeringens avgjørelser.

4. Om sektortilsyn og sikkerhetsmyndigheten

Departementet forutsetter at utvalgets løsning for tilsynsansvar også er ment å gjelde for tilsyn etter forskriftene til loven. Merknadene i det følgende er basert på denne forståelsen. Departementet støtter utvalgets vurdering om at sektormyndigheter med tilsynsansvar for forebyggende sikkerhetsarbeid bør gjennomføre tilsyn med virksomheter som omfattes av den nye loven.

Mange av de oppgavene som er tiltenkt sikkerhetsmyndigheten i tilsynsarbeidet er uproblematisk i forhold til å bevare sektoransvaret, og vil i tillegg gi merverdi til sikkerhetsarbeidet i virksomhetene. Spesielt vil rådgivning og veiledning fra sikkerhetsmyndigheten til virksomheter som blir omfattet av sikkerhetsloven være nyttig. Samtidig kan andre oppgaver være utfordrende, eksempelvis at sikkerhetsmyndigheten skal utarbeide grunnleggende kriterier for tilsyn, ha en sentral rolle i opplæringen av tilsynspersonell, samt føre tilsyn med sektortilsynene. Vi støtter utvalgets merknad om at sikkerhetsmyndigheten kun kan utarbeide overordnede føringer som sikrer at lovens formål ivaretas på en forsvarlig måte.

5. Om funksjonsbasert lovverk

Det er tillagt Kongen myndighet til å gi forskrifter til nært sagt alle bestemmelsene i loven. Dette gjør det utfordrende å anslå de endelige konsekvensene av forslaget til ny rammelov. Utvalget har vektlagt at lovforslaget skal være funksjonsbasert og overordnet. Departementet vektlegger viktigheten av at forskriftene som skal utarbeides til sikkerhetsloven også stiller funksjonelle krav og ikke blir for detaljerte. Departementet er i denne sammenhengen enig med utvalget i viktigheten av å benytte funksjonelle krav så langt som mulig i forskriftsarbeidet. Departementet understreker også at forskriftsverket må utarbeides i tett samarbeid med sektormyndighetene.

6. Om sikkerhetsgraderte anskaffelser

Sikkerhetsloven har i dag en bestemmelse om anskaffelser til kritisk infrastruktur som ikke ellers er omfattet av loven. Departementet støtter utvalgets forslag hvor ny bestemmelse om anskaffelser kun gjøres gjeldende for virksomheter som omfattes av loven.

Departementet vil vektlegge hensynet til funksjonalitet og kvalitet ved det som anskaffes. Kravet om sikkerhetsgradering av anskaffelsen, herunder inngåelse av sikkerhetsavtaler, må ikke medføre en dårligere anskaffelse. I mange bransjer er det nødvendig å kunne bruke også utenlandske leverandører eller underleverandører. Det er også viktig at det ikke legges unødvendige hindringer for konkurranse. Departementet mener at sikkerhetsmyndigheten bør legge stor vekt på risikoreducerende tiltak, redundans, sikring av mangfold blant leverandører¹ mv. ved vurdering av om sikkerhetsavtale kan inngås.

¹ Jf. NOU (2015:13) Digital sårbarhet – sikkert samfunn (Lysneutvalget), side 115 og 138

7. Om økonomiske og administrative konsekvenser

Det må foretas grundige analyser av de økonomiske og administrative konsekvensene av lovforslaget og forskriftene som skal utarbeides.

Departementet støtter utvalget i at det er avgjørende at tiltak som skal redusere sårbarheter eller forebygge uønskede hendelser også er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Departementet støtter også utvalgets merknad om at det kun er de sikkerhetsmessige tiltakene som er nødvendige og har dokumentert effekt som skal iverksettes. Det må være en plikt til å vurdere alternative og mindre inngripende tilnærminger. Disse forutsetningene må legges til grunn i det videre arbeidet.

Med hilsen

Elisabeth Berge
departementsråd

Bjørn Ståle Haavik
ekspedisjonssjef

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer